

การศึกษาสัดส่วนของหญิงตั้งครรภ์ในเขตภาคเหนือตอนล่างที่ทราบผลการกำหนดคู่เสี่ยงและผลการวินิจฉัยก่อนคลอดของโรคธาลัสซีเมียชนิดรุนแรง ภายในช่วงอายุครรภ์ที่เหมาะสม เพื่อพิจารณายุติการตั้งครรภ์

The study of the proportion of couples receiving their at-risk results and prenatal diagnoses within suitable gestational ages for considering of pregnancy termination in lower northern prenatal control program for thalassemia

ปวันรัตน์ สนวนุ่ม,¹ สวิษฐาพร เจริญนิ่ม,¹ ปริศนา เจริญพร,¹ มณฑิรา จันทร์อิน,¹ วิลาวัลย์ อ่วมเพ็ชร,² ภาสย์ จันทราภานนท์,² เอกอมร เทพพรหม,¹ รวิศุต เดียววิเศษ,¹ พิระพล ว่อง^{1*}

¹หน่วยวิจัยธาลัสซีเมีย คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร จังหวัดพิษณุโลก 65000

²สาขาชีววิทยา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา จังหวัดพะเยา 56000

*Corresponding author. E-mail: peeraponw@nu.ac.th

บทคัดย่อ

ในปัจจุบันระบบการตรวจคัดกรองเพื่อควบคุมโรคธาลัสซีเมียชนิดรุนแรงในกลุ่มสามีภรรยาสามารถทำได้ครอบคลุมประชากรเป้าหมายเกือบทั้งหมด แต่ยังไม่พบข้อมูลที่แสดงให้เห็นถึงประสิทธิภาพของระบบการควบคุมโรคภายหลังขั้นตอนการตรวจคัดกรองจนถึงการพิจารณายุติการตั้งครรภ์ได้อย่างชัดเจน **วัตถุประสงค์** เพื่อประเมินประสิทธิภาพของระบบควบคุมโรค โดยการศึกษาสัดส่วนของหญิงตั้งครรภ์ที่ทราบผลการวินิจฉัยโรค ภายในช่วงอายุครรภ์ที่เหมาะสม ในระบบควบคุมโรคธาลัสซีเมีย **วิธีวิจัย** รวบรวมข้อมูลอายุครรภ์ของหญิงตั้งครรภ์ในเขตภาคเหนือตอนล่างที่ถูกส่งตรวจวินิจฉัยเพื่อควบคุมโรคธาลัสซีเมีย กับหน่วยวิจัยธาลัสซีเมีย ศูนย์วิจัยโลหิตวิทยา โรงพยาบาลมหาวิทยาลัยนเรศวร ระหว่างเดือนมกราคม 2557 ถึง เดือนธันวาคม 2559 ตั้งแต่ขั้นตอนการส่งตรวจกำหนดคู่เสี่ยงจนถึงขั้นตอนการรายงานผลคู่เสี่ยง และตั้งแต่ขั้นตอนการส่งตรวจวินิจฉัยก่อนคลอดชนิดธาลัสซีเมียของเด็กในครรภ์จนถึงขั้นตอนการรายงานผล ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาสัดส่วนของหญิงตั้งครรภ์ที่ทราบการรายงานผลภายในช่วงอายุครรภ์ 16, 18 และ 20 สัปดาห์ **ผลการวิจัย** รวบรวมหญิงตั้งครรภ์ที่ทราบข้อมูลอายุครรภ์ทั้งหมด 4,633 ราย มีค่ามัธยฐานของอายุครรภ์ที่ส่งเลือดตรวจเพิ่มเติมเพื่อกำหนดคู่เสี่ยงที่ 12 สัปดาห์ ทราบผลการกำหนดคู่เสี่ยงที่ 14 สัปดาห์ สัดส่วนของหญิงตั้งครรภ์ที่ทราบผลภายในอายุครรภ์ 16, 18 และ 20 สัปดาห์ คิดเป็นร้อยละ 64.0, 73.3 และ 80.7 ตามลำดับ จากหญิงตั้งครรภ์ที่ได้รับการส่งตรวจเพื่อวินิจฉัยก่อนคลอดชนิดธาลัสซีเมียของเด็กในครรภ์ทั้งหมดจำนวน 359 ราย มีค่ามัธยฐานของอายุครรภ์ที่ส่งตรวจวินิจฉัยก่อนคลอดที่ 18 สัปดาห์ ทราบผลการวินิจฉัยที่ 20 สัปดาห์ สัดส่วนของหญิงตั้งครรภ์ที่ทราบผลภายในอายุครรภ์ 16, 18 และ 20 สัปดาห์ คิดเป็นร้อยละ 0.6, 5.3 และ 43.5 ตามลำดับ **สรุป** จากข้อมูลที่ได้พบว่าสัดส่วนของหญิงตั้งครรภ์ที่ทราบผลการกำหนดคู่เสี่ยงภายหลังอายุครรภ์ 16 สัปดาห์ มีถึง 1 ใน 3 ของหญิงตั้งครรภ์ที่ส่งเลือดเพื่อกำหนดคู่เสี่ยง และเกินครึ่งของหญิงตั้งครรภ์ที่ได้รับการตรวจวินิจฉัยก่อนคลอดของเด็กในครรภ์ทราบผลการตรวจภายหลังอายุครรภ์ 20 สัปดาห์ จากข้อมูลดังกล่าวเป็นตัวสะท้อนให้เห็นถึงประสิทธิภาพของระบบควบคุมโรคธาลัสซีเมียในเขตภาคเหนือตอนล่าง